

ഇമാം അബൂഹനീഫ

- 1) ഒരു മനുഷ്യൻ ഇമാം അബൂഹനീഫയുടെ അടുത്തുവന്നു ഖദ്റിന്റെ(വിധി വ്യവസ്ഥയുടെ) വിഷയത്തിൽ തർക്കിക്കാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ അയാളോട് പറഞ്ഞു: ഖദ്റിന്റെ വിഷയത്തിൽ ഗഹനമായ ഗവേഷണത്തിലേർപ്പെടുന്നത് സൂര്യന്റെ കണ്ണുകളിലേക്ക് നോക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെയാണ്. അതിലേക്ക് കൂടുതൽ നോക്കുന്നോറും കൂടുതൽ പരിഭ്രാന്തിയുണ്ടാകുന്നു. (ഖലാഇദ്ദു ഉഖൂദിൽ ഇഖ്യാൻ പേജ്: 77)
- 2) ഇമാം അബൂഹനീഫ പറയുന്നു: വസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പേ, അവയെക്കുറിച്ചുള്ള അനാദിയായ അറിവുള്ളവനാണ് അല്ലാഹു(ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 302, 303)
- 3) അദ്ദേഹം വീണ്ടും പറയുന്നു: ശൂന്യമായൊരു വസ്തുവിന്റെ ശൂന്യാവസ്ഥയിൽ അത് ശൂന്യമാണെന്ന് അല്ലാഹു അറിയുന്നു, അതേസമയംതന്നെ അതിനെ അവൻ ഉണ്ടാക്കുമ്പോൾ എങ്ങനെയായിരിക്കുമെന്നും അവൻ അറിയുന്നു, നിലവിലുള്ള ഏതൊന്നിന്റെയും ഉണ്മയുടെ സ്ഥിതി അതു നിലനിൽക്കെതന്നെ അവൻ അറിയുന്നു, അതേ സമയം തന്നെ അത് എങ്ങനെ നാശമടയുമെന്നും അവൻ അറിയുന്നു. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്:302, 303)
- 4) ഇമാം അബൂഹനീഫ പറയുന്നു: അവന്റെ വിധിവ്യവസ്ഥ(ഖദ്ർ) സംരക്ഷിതഫലകത്തിൽ(ലൗഹുൽമഹ്ഫൂളിൽ) ആകുന്നു (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്:302)
- 5) അദ്ദേഹം വീണ്ടും പറയുന്നു. അല്ലാഹു തആലാ പേനയോട് എഴുതാൻ കൽപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ആ പേന ചോദിച്ചു: രക്ഷിതാവേ എന്താണ് ഞാൻ എഴുതേണ്ടത്? അപ്പോൾ മഹാനായ അല്ലാഹു പറഞ്ഞു: അന്ത്യനാശവരേക്കും സംഭവിക്കുന്നതെല്ലാം നീ എഴുതുക. ഇതു നാം അംഗീകരിക്കുന്നത് അല്ലാഹു ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ്:

[القمر: 52-53] وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌّ

(അവർ പ്രവർത്തിച്ച മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളും രേഖകളിലുണ്ട്. ഏതു ചെറിയകാര്യവും വലിയ കാര്യവും രേഖപ്പെടുത്തിവെക്കപ്പെടുന്നു.)
(ഖമർ:52, 53) (അൽ വസീയ്യ മഅശറഹിഹാ പേജ്: 21)

- 6) വീണ്ടും ഇമാം അബൂഹനീഫ പറയുന്നു: അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചാലല്ലാതെ ഇഹലോകത്തോ പരലോകത്തോ യാതൊന്നും ഉണ്ടാകുകയില്ല. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 302)
- 7) യാതൊരു വസ്തുവിൽ നിന്നുമല്ലാതെ തന്നെ അല്ലാഹു പല വസ്തുക്കളെയും സൃഷ്ടിച്ചു. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 302)
- 8) അല്ലാഹു സൃഷ്ടിച്ച് തുടങ്ങുന്നതിന്റെ മുമ്പുതന്നെ അവൻ സൃഷ്ടാവാതിരുന്നു. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 304)
- 9) മനുഷ്യനും അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും തീരുമാനങ്ങളും അറിവുകളും സൃഷ്ടിയാണെന്ന് നാം അംഗീകരിക്കുന്നു. പ്രവർത്തിചെയ്യുന്ന മനുഷ്യൻ തന്നെ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതാണെന്ന് വരുമ്പോൾ അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും സൃഷ്ടിയായിരിക്കുക എന്നത് ഏറ്റവും അർഹമായതാണല്ലോ. (അൽവസീയ്യ മഅശറഹിഹാ, പേജ്: 14)
- 10) ചലനം, നിശ്ചലം തുടങ്ങി സൃഷ്ടികളുടെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും അവരുടെ ചെയ്തികൾ തന്നെ. എന്നാൽ മഹാനായ അല്ലാഹുവാകുന്നു അതിന്റേയും സൃഷ്ടാവ്. അവയെല്ലാം തന്നെ അവന്റെ ഉദ്ദേശത്തോടെയും, അറിവോടെയും, വിധിവിവസ്ഥയോടെയുമുള്ളതാകുന്നു. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 303)
- 11) അനക്കവും അടക്കവും മുതൽ അടിമകളുടെ മുഴുവൻ പ്രവർത്തനങ്ങളും യദാർത്ഥത്തിൽ അവരുടെ ചെയ്തികളാണ്. മഹാനായ അല്ലാഹുവാണ് അവയെ സൃഷ്ടിച്ചത്. അവയെല്ലാം അവന്റെ ഉദ്ദേശത്തോടെയും, അവന്റെ അറിവോടെയും, വ്യവസ്ഥയോടെയുമുള്ളതാണ്. നന്മകളെല്ലാം അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനയോടെ നിർബന്ധമായിട്ടുള്ളതും അവന്റെ ഇഷ്ടത്തോടെയും, തൃപ്തിയോടെയും അറിവോടെയും, ഉദ്ദേശത്തോടെയും വിധിയോടെയും നിർണ്ണയത്തോടെയുമുള്ളതാണ്. പാപങ്ങളെല്ലാം അവന്റെ അറിവോടെയും വിധിയോടെയും നിർണ്ണയത്തോടെയും ഉദ്ദേശത്തോടെയുമാണെങ്കിലും അവന്റെ ഇഷ്ടത്തോടെയോ, തൃപ്തിയോടെയോ, കൽപനയോടെയോ അല്ല. (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 303)
- 12) അദ്ദേഹം വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “മഹാനായ അല്ലാഹു സൃഷ്ടികളെ വിശ്വാസത്തിൽനിന്നും അവിശ്വാസത്തിൽനിന്നും വിമുക്തമായി സൃഷ്ടിച്ചു. (അബൂഹനീഫതന്നെ വഴിയെ വിവരിക്കുന്നപോലെ, ഇസ്ലാമിന്റെ ശുദ്ധപ്രകൃതത്തിലാണ് മനുഷ്യരെ അല്ലാഹു സൃഷ്ടിച്ചത് എന്ന് പറയുന്നതാണ് ശരി) പിന്നീട് അവരോട് അവൻ സംബോധന നടത്തുകയും, അവരോട് കൽപിക്കുകയും, വിരോധിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട് അവിശ്വസിച്ചവൻ തന്റെ പ്രവർത്തനത്താലും നിഷേധത്താലും സത്യത്തെ തിരസ്കരിച്ചതിനാലും, അല്ലാഹു തആലാ കയ്യാഴിച്ചതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് അവിശ്വാസിയായത്. എന്നാൽ വിശ്വസിച്ചവനാകട്ടെ, തന്റെ പ്രവർത്തനത്താലും അംഗീകരണത്താലും, സത്യത്തെ സ്വീകരിച്ചതിനാലും അല്ലാഹുതആലാ അനുഗ്രഹിച്ചതിന്റെയും സഹായിച്ചതിന്റെയും ഫലമായിട്ടാണ് വിശ്വാസിയായത്.” (ഫിഖ്ഹുൽ അക്ബർ പേജ്: 302, 303)

- 13) “അവൻ ആദമിന്റെ സന്തതികളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുതുകിൽ നിന്നും ഉറുമ്പുകൾക്കുടേ രൂപത്തിൽ പുറത്തുകൊണ്ടുവരികയും, അവയെ ഗ്രാഹ്യശക്തിയുള്ളവരാക്കുകയും, എന്നിട്ടവരോട് സംബോധന നടത്തുകയും ചെയ്തു. സത്യവിശ്വാസത്തിന് അവരോട് കൽപിക്കുകയും അവിശ്വാസത്തെ അവരോട് വിലക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം രക്ഷാകർതൃത്വത്തെ അവനോട് അവർ ഏറ്റുപറഞ്ഞു. അത് അവരുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുമുള്ള സത്യവിശ്വാസമായിരുന്നു. ആ പരിശുദ്ധ പ്രകൃതത്തിൽ അവർ ജനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇനി ആരെങ്കിലും അവിശ്വസിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിനു ശേഷം അവൻ അവിശ്വസിച്ചു, മാറ്റുകയും തിരുത്തുകയും ചെയ്തു. ഇനി ആരെങ്കിലും വിശ്വസിക്കുകയും സത്യം സ്വീകരിക്കുകയുമാണെങ്കിൽ അവൻ അതിൽ അടിയുറച്ചു നിലക്കൊണ്ടു” (ഫിഖ്റുൽ അക്ബർ പേജ്: 302)
- 14) എല്ലാ വസ്തുക്കളെയും നിർണ്ണയിക്കുകയും വിധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളത് അവനത്രെ. അവന്റെ ഉദ്ദേശത്തോടെയും അറിവോടെയും വിധിവ്യവസ്ഥയോടെയുമല്ലാതെ ഇഹലോകത്തോ പരലോകത്തോ ഒന്നും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. സംരക്ഷിതഫലകത്തിൽ (ലൗഹുൽ മഹ്ഫൂളിൽ) അത് അവൻ രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. (ഫിഖ്റുൽ അക്ബർ പേജ്:302)
- 15) തന്റെ സൃഷ്ടികളിൽ ഒരാളെയും സത്യവിശ്വാസത്തിനോ നിഷേധത്തിനോ അല്ലാഹു നിർബന്ധിച്ചിട്ടില്ല. സ്വതന്ത്ര വ്യക്തികളായാണ് അവരെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളത്. സത്യവിശ്വാസവും സത്യനിഷേധവും ദാസന്മാരുടെ പ്രവർത്തിയാണ്. സത്യനിഷേധിയുടെ നിഷേധത്താൽ അവൻ അവിശ്വാസിയായാണെന്ന് അല്ലാഹു അറിയുന്നു. ഇനി അതിനും ശേഷം അയാൾ സത്യവിശ്വാസിയായാൽ അതും അവൻ അറിയുന്നു. അവന്റെ അറിവിൽ യാതൊരു മാറ്റവും സംഭവിക്കാതെ അയാളെ അവൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. (ഫിഖ്റുൽ അക്ബർ പേജ്: 303)

ഇമാം മാലിക് നീതു അനസ്

- 1) ഇബ്നു വഹബ് പറയുന്നതായി അബൂ നൂഐം ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മാലിക് ഒരാളോട് ചോദിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: ഇന്നലെ നീ എന്നോട് ഖദീസെ കുറിച്ച് ചോദിച്ചിരുന്നില്ലേ? അയാൾ പറഞ്ഞു: അതെ. മാലിക് പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു തആലാ പറയുന്നു:

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
 وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ [السجدة:13]

നാം ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ഓരോ ആൾക്കും തന്റെ സന്മാർഗം നാം നൽകുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ജിന്നുകൾ, മനുഷ്യർ എന്നീ രണ്ടു വിഭാഗത്തെക്കൊണ്ട് ഞാൻ നരകം നിറക്കുകതന്നെ ചെയ്യും എന്ന എന്റെ പക്കൽനിന്നുള്ള വാക്ക് സ്ഥിരപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. (സജദ: 13)

അപ്പോൾ അല്ലാഹു പറഞ്ഞതെന്നോ അത് അനിവാര്യമായും സംഭവിക്കും (ഹിര്യ 6/326)

2) വാളിഇയാള്പറയുന്നു: 'ഖദ്രിയാക്കൾ' (വിധിവിശ്വാസത്തെ നിഷേധിക്കുന്നവർ) ആരാണെന്ന് ഇമാം മാലിക്കിനോട് ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: തിന്മകളെ അല്ലാഹു സൃഷ്ടിച്ചതല്ല എന്ന് പറയുന്നവരാണവർ. ഖദ്രിയാക്കളെ സംബന്ധിച്ചുതന്നെ ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറയുകയുണ്ടായി: കഴിവുകൾ തങ്ങളുടെ അധീനതയിലാണ്, തങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുമ്പോൾ പുണ്യം ചെയ്യും, തങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുമ്പോൾ കുറ്റവും ചെയ്യും എന്ന വാദക്കാരാണവർ. (തർതീബുൽ മദാരിക് 2/48, ശർഹുൽസൂലു ഇഅ്തിവാദി അഹ്ലിസുന്നത്തി വൽജമാഅ 2/701 ലും നോക്കുക)

3) സഇറാദ്ബ്നു അബ്ബിൽ ജബ്ബാർ പറയുന്നതായി ഇബ്നു അബീ ആസിം ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

മാലിക്ബ്നു അനസ് ഖദ്രിയാക്കളെ കുറിച്ച് ഇങ്ങനെ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: അവരോട് പശ്ചാതപിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടണം, അങ്ങനെ അവർ പശ്ചാതപിച്ചാലായി. ഇല്ലെങ്കിൽ അവരെ വധിക്കണം എന്നാണ് എന്റെ വീക്ഷണം. (ഇബ്നുഅബീ ആസിമിന്റെ അസ്സുന്നയിൽ 1/87, 88 ലും അബൂനുഐമിന്റെ ഹിര്യ 6/326 ലും ഉദ്ധരിച്ചത്)

4) ഇബ്നു അബ്ബിൽബർ പറഞ്ഞു: മാലിക് പറയുകയുണ്ടായി: അസംബന്ധവാദികളും വായാടികളും അൽപത്വക്കാരുമായിട്ടല്ലാതെ വിധിവിശ്വാസനിഷേധികളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. (ഇൻതിവാഅ് പേജ്:34)

5) മർവാൻബ്നു മുഹമ്മദ് ത്യാത്രി പറഞ്ഞതായി ഇബ്നു അബീ ആസിം ഉദ്ധരിക്കുന്നു: വിധിവിശ്വാസത്തെ നിഷേധിക്കുന്നവന് വിവാഹം കഴിച്ച് കൊടുക്കുന്നതിനെ കുറിച്ച് മാലികിനോട് ചോദിച്ചത് ഞാൻ കേട്ടു. അദ്ദേഹം അപ്പോൾ ഈ വചനം ഓതിക്കൊടുത്തു:

[البقرة: 221] وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ

തീർച്ചയായും സത്യവിശ്വാസിയായ ഒരാളിനെക്കാൾ ഉത്തമമായത്. (ബഖറ: 221) (അസ്സുന്ന 1/88ലും, ഹിര്യ 6/326ലും നോക്കുക)

- 6) വാളിഇയാള് പറഞ്ഞു: മാലിക് പറഞ്ഞു: വിധിവിശ്വാസനിഷേധം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നവന്റെയും വവാരിജിന്റെയും റാഫിളിയുടെയും സാക്ഷ്യം അനുവദനീയമല്ല. (തർതീബുൽ മദാരിക് 2/47)
- 7) വാളിഇയാള് വീണ്ടും പറഞ്ഞു: ഞങ്ങൾ വിധിവിശ്വാസനിഷേധികളോട് സംസാരിക്കുന്നതിൽനിന്നും വിട്ടുനിൽക്കേണ്ടതുണ്ടോ എന്ന് മാലികിനോട് ചോദിച്ചു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അതെ, അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അയാൾ അതിൽ നിലകൊള്ളുന്നതെങ്കിൽ.

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്: അവരുടെ പിന്നിൽ നമസ്കരിക്കാവതല്ല, അവരിൽനിന്നും ഹദീസുകൾ സ്വീകരിക്കാനും പാടില്ല. അതിർത്തികളിൽ നിങ്ങളവരെ കണ്ടെത്തുകയാണെങ്കിൽ അവരെ പുറംതള്ളുകയും ചെയ്യണം.(തർതീബുൽ മദാരിക് 2/47)

ഇമാം ശാഫിഇ

- 1) റബീഅ് ഇബ്നു സുലൈമാൻ പറഞ്ഞതായി ബൈഹഖി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇയോട് ബദീഘെ കുറിച്ച് ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

مَا شِئْتَ كَانَ وَإِنْ لَمْ أَشَأْ
 وَمَا شِئْتُ إِنْ لَمْ تَشَأْ لَمْ يَكُنْ
 خَلَقْتَ الْعِبَادَ عَلَى مَا عَلِمْتَ
 فِي الْعِلْمِ يَجْرِي الْفَتَى وَالْمُسِينُ
 عَلَى ذَا مَنَنْتَ وَهَذَا خَذَلْتَ
 وَهَذَا أَعْنَتَ وَذَا لَمْ تُعِنْ
 فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَمِنْهُمْ سَعِيدٌ
 وَمِنْهُمْ قَبِيحٌ وَمِنْهُمْ حَسَنٌ

നീ ഉദ്ദേശിച്ചതെന്തോ അതു വാകുന്നു, ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ചില്ലെങ്കിലും ശരി. ഞാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത് നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

നിന്റെ ജ്ഞാനത്തിനനുസൃതം ദാസരെ നീ സൃഷ്ടിച്ചു. യുവാവും വൃദ്ധനും നിന്റെ ജ്ഞാനത്തിനു വിധേയമായി നീങ്ങുന്നു.

ഇയാൾക്കു നീ നന്മ ചെയ്തു അയാളെ നീ കയ്യൊഴിച്ചു, ഇവനെ സഹായിച്ചു. അപരനെ സഹായിച്ചില്ല, അങ്ങനെ അവരിൽ ദാർഭാഗ്യവാനും സൗഭാഗ്യവാനും സുന്ദരനും വിരുപനുമെല്ലാമുണ്ടായി.

(മനാഖിബുശാഫിഇ 1/412, 413, ശർഹുഉസൂലി ഇഅ്തിഖാദി അഹ്ലിസുന്ന:2/702)

2) ‘മനാഖിബുശാഫിഇ’യിൽ ബൈഹഖി ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

ഇമാം ശാഫിഇ പറയുന്നു: അടിയറുക്കളുടെ ഇഹ അല്ലാഹു തആലായുടെ ഭാഗത്തുനിന്നാണ്. ലോക രക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചാലല്ലാതെ അവർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. കാരണം ജനങ്ങളെല്ല അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചത് നേരെമറിച്ച് അടിമകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ സൃഷ്ടിയുടെ ഭാഗമായതുകൊണ്ടാണ്. വിധി നന്മയായാലും തിന്മയായാലും മഹാനായ അല്ലാഹു വിൽനിന്നുള്ളതാണ്. ഖബർശിക്ഷ സത്യമായതാണ്. ഖബറാളികളെ ചോദ്യം ചെയ്യുമെന്നുള്ളതും സത്യമാണ്. പുനർജന്മം സത്യമാണ്. വിചാരണ സത്യമാണ്. സ്വർഗവും നരകവും യദാർത്ഥ്യമാണ്. ഇതിനും പുറമെ നബിചര്യ പഠിപ്പിക്കുന്ന മറ്റൊരാൾക്കാര്യങ്ങളും വാസ്തവമാണ്. (മനാഖിബുശാഫിഇ 1/415)

3) മുസ്നി പറഞ്ഞതായി ലാലകായി ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

ശാഫിഇ പറഞ്ഞു: ഖദ്രിയ്യിന്റെ(ഖദ്റിനെ നിഷേധിക്കുന്നവന്റെ) യദാർത്ഥ്യം എന്തെന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? ഒരു വസ്തുവിനേയും അത് പ്രവർത്തിപഥത്തിൽ ഉണ്ടായിത്തീരുന്നത് വരെ അല്ലാഹു സൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല എന്ന് പറയുന്നവനാണ് അയാൾ. (ശറഹു ഉസൂലിഇഅ്തിഖാദി അഹ്ലി സുന്നത്തി വൽ ജമാഅ: 2/701)

4) ശാഫിഇ പറഞ്ഞതായി ബൈഹഖി ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

“ഈ സമുദായത്തിലെ മജൂസികൾ(അഗ്നിയാരാധകർ)” എന്ന് നബി(സ്വ) വിശേഷിപ്പിച്ച (അബൂദാവൂദ് 5/66, ഹാകിമിന്റെ മുസ്തദാറകിൽ 1/85 ലും ഉദ്ധരിച്ചത്) ഖദ്രിയാക്കൾ (ഖദ്റിനെ നിഷേധിക്കുന്നവർ) പറയുന്നു: “പാപങ്ങൾ ഉണ്ടായിത്തീരുന്നത് വരെ അല്ലാഹു അത് അറിയുന്നില്ല”. (മനാഖിബുശാഫിഇ 1/413)

5) റബീഅ് ഇബ്നു സുലൈമാൻ പറഞ്ഞതായി ബൈഹഖി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ഖദ്രിയ്യിന്റെ പുറകിൽതുടർന്നു നമസ്കരിക്കുന്നത് ശാഫിഇ വെറുപ്പ് പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. (മനാഖിബുശാഫിഇ 1/413)

ഇമാം അഹ്മദ് ഇബ്നുഹമ്പൽ

1) ഇബ്നുൽ ജൂസിയുടെ ‘മനാഖിബി’ൽ അഹ്മദ്ബ്നുഹമ്പൽ മുസദ്ദദിന് എഴുതിയ എഴുത്ത് ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിൽ ഇപ്രകാരം വന്നിട്ടുണ്ട്: വിധിവ്യവസ്ഥ

- യിൽ വിശ്വസിക്കുക, അഥവാ അതിന്റെ നന്മയും തിന്മയും കയ്പും മധുരവും അല്ലാഹുവിൽനിന്നാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുക. (മനാഖിബു ഇമാം അഹ്മദ് പേജ്: 169, 172)
- 2) അബൂബക്കർ മറൂസി പറയുന്നതായി ഖല്ലാൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അബൂ അബ്ദുല്ല യോട് ഒരിക്കൽ ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: അടിയാറുകളുടെ നന്മയും തിന്മയും വിധിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ്. അപ്പോൾ വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിച്ചു: അല്ലാഹുവാനോ നന്മയെയും തിന്മയെയും സൃഷ്ടിച്ചത്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അതെ, അല്ലാഹുവാണ് അത് നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ളത്. (ഖല്ലാലിന്റെ അസ്സുന്ന, പുറം: 85)
 - 3) ഇമാം അഹ്മദിന്റെ 'അസ്സുന്ന' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു: വിധി മുഴുവനും, അത് നന്മയായാലും തിന്മയായാലും, കൂടുതലായാലും കുറഞ്ഞതായാലും പ്രത്യക്ഷമായാലും പരോക്ഷമായാലും മധുരമായാലും കയ്പായാലും ഇഷ്ടകരമായാലും അനിഷ്ടകരമായാലും ഗുണമുള്ളതായാലും ദോഷമുള്ളതായാലും അതിന്റെ ആദ്യവും അവസാനവുമെല്ലാം അല്ലാഹുവിൽനിന്നുള്ളതും, അവന്റെ ദാസന്മാരുടെ മേൽ അവൻ തീരുമാനിച്ചുറപ്പിച്ചതും നിർണ്ണയിച്ചുവെച്ചതുമാണ്. അവരിൽ ഒരാളും തന്നെ അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ ലംഘിക്കുന്നതോ അവന്റെ തീരുമാനത്തെ മിറകടക്കുന്നതോ അല്ല. (അസ്സുന്ന: പേജ്: 68)
 - 4) അബ്ദുൽ ഹാരിഥ് പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും മുഹമ്മദിബിനു അബീ ഹാറൂനും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഖല്ലാലും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അബൂ അബ്ദുല്ലാഹ് ഇങ്ങനെ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: അല്ലാഹുവാണ് പുണ്യവും പാപവും നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ളത്. നന്മയും തിന്മയും അവൻ കണക്കാക്കി. അവൻ ആരെയെങ്കിലും സൗഭാഗ്യവാൻ എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സൗഭാഗ്യവാൻ തന്നെ. അവൻ ആരെയെങ്കിലും ഹതഭാഗ്യവാൻ എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ദൗർഭാഗ്യവാനും തന്നെ. (ഖല്ലാലിന്റെ അസ്സുന്ന പുറം:85)
 - 5) അഹ്മദിന്റെ പുത്രൻ അബ്ദുല്ല പറയുന്നു: ഖദ്റിനെ നിഷേധിക്കുന്നവൻ അവിശ്വാസിയാകുമോ? എന്ന് എന്റെ പിതാവിനോട് അലിയ്യു ഇബ്നു ജഹ്ദ് ചോദിച്ച വേളയിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: അയാൾ ജ്ഞാനത്തെ നിഷേധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അതായത് അല്ലാഹു സൃഷ്ടിക്കുന്നത്വരെ ജ്ഞാനിയായിരുന്നില്ല. പിന്നീട് അവൻ ജ്ഞാനമുണ്ടായി എന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞാൽ. ഇവിടെ അയാൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ജ്ഞാനത്തെ നിഷേധിക്കുകയും അതുവഴി കാഫിറാകുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. (അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അഹ്മദിന്റെ അസ്സുന്നയിൽ പേജ്:119)

- 6) അഹ്മദിന്റെ പുത്രൻ അബ്ദുല്ല പറയുന്നു: ഖദീസെ നിഷേധിക്കുന്നവന്റെ പിന്നിൽ നമസ്കരിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് മറ്റൊരിക്കൽ എന്റെ പിതാവിനോട് ഞാൻ ചോദിച്ചു: അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അയാൾ അതിന്റെ കക്ഷിയാകുകയും പ്രചാരകനാകുകയുമാണെങ്കിൽ നീ അയാളെ തുടർന്ന് നമസ്കരിക്കരുത്. (അസ്സുന്ന പേജ്: 384)